

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 23. veebruar 2023
(OR. en)

6793/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0051(COD)

POLCOM 37
COEST 153
CODEC 251

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	23. veebruar 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 106 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 106 final.

Lisatud: COM(2023) 106 final

Brüssel, 23.2.2023
COM(2023) 106 final

2023/0051 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

24. veebruaril 2022 alanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatul sõjalisel agressioonil Ukraina vastu on olnud sügavalt negatiivne mõju Ukraina võimele kaubelda ülejäänud maailmaga, kuna see on kaasa toonud suured inimkaotused, vajaduse keskenduda territooriumi kaitsele, suure hulga ümber asustatud inimesi, tootmisvõimsuse hävimise ning selle, et märkimisväärset osa transpordivahenditest ei ole võimalik kasutada, kuna juurdepääs Mustale merele on piiratud. Selles keerulises olukorras rõhutas Euroopa Ülemkogu oma 21. oktoobri 2022. aasta ja 9. veebruari 2023. aasta järeldustes, et jätkatakse Ukrainale tugeva poliitilise ja majandusliku toetuse andmist. Lisaks palus Ukraina liidul võimalikult palju lihtsustada tingimusi, mis võimaldaksid riigil säilitada oma kaubanduspositsiooni ülejäänud maailmas ja veelgi süvendada kaubandussuhteid liiduga. Sel eesmärgil võetavad meetmed hõlmavad maismaalogistika hõlbustamist liidu ja Ukraina vahelise autokaubaveo lepingu¹ ning ELi ja Ukraina solidaarsuskoridoride kaudu ning turu suuremat liberaliseerimist Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrusega (EL) 2022/870, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone assotsieerimislepingu alusel. Kõnealune määrus jõustus 4. juunil 2022 ja kehtib 5. juunini 2023. Need meetmed on suurendanud Ukraina tootjate jaoks paindlikkust ja kindlustunnet.

Pidades silmas Venemaa jätkuvat sõjalist agressiooni Ukraina vastu ja sellest tulenevat vajadust jätkata Ukraina majanduslikku toetamist ning võttes arvesse, et Ukrainale anti 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatus, teeb komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega uuendatakse järgmiseid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid ja mida tuleks kohaldada ühe aasta jooksul alates kehtivate meetmete aegumise kuupäevast (st alates 6. juunist 2023).

- Kõigi ELi ja Ukraina vahelise assotsieerimislepingu (edaspidi „assotsieerimisleping“)² (millega luuakse põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond) IV jaotises sätestatud kehtivate tollimaksude ajutine peatamine. See puudutab kahte tootekategooriat:
 - puu- ja köögiviljad, mille suhtes kohaldatakse piiril kehtiva hinna süsteemi;
 - põllumajandustooted ja töödeldud põllumajandustooted, mille suhtes kohaldatakse tariifikvoote.
- Ukrainast pärit impordi suhtes dumpinguvastase tollimaksu ajutine sissenõudmata jätmine alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast ning

¹ Vt nõukogu 27. juuni 2022. aasta otsus (EL) 2022/1158 Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise autokaubaveo lepingu liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 179, 6.7.2022, lk 1) ja nõukogu 5. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2435 Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise autokaubaveo lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 319, 13.12.2022, lk 5).

² Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu (ELT L 161, 29.5.2014, lk 3) allkirjastasid mõlemad lepinguosalisel kahes osas vastavalt 2014. aasta märtsis ja juunis. Assotsieerimislepingut on teatavates osades ajutiselt kohaldatud alates 1. novembrist 2014. Põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda on ajutiselt kohaldatud alates 1. jaanuarist 2016 ning see jõustus täielikult 1. septembril 2017 pärast selle ratifitseerimist ELi kõigi liikmesriikide poolt.

- impordi ühiste eeskirjade (kaitsemeetmed)³ kohaldamise ajutine peatamine Ukrainast pärit impordi suhtes.

Määrusega (EL) 2022/870 on ette nähtud ka selliste tööstustoodete kehtivate tariifide ajutine peatamine, mille suhtes kohaldatakse vastavalt assotsieerimislepingu I-A lisale tollimaksude järkjärgulist kaotamist 2022. aasta lõpuks. Käesolev ettepanek kõnealuste meetmete pikendamiseks ei hõlma neid tooteid, kuna nende suhtes kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023 igal juhul nullmääraga tollimaksu.

Need ajutised ja erakorralised meetmed aitavad jätkuvalt toetada ja soodustada Ukrainast liitu suunduvaid olemasolevaid kaubavooge. See on kooskõlas assotsieerimislepingu ühe põhieesmärgiga luua tingimused tõhustatud majandus- ja kaubandussuheteks, et integreerida Ukraina järk-järgult ELi siseturuga.

Käesoleva määruse ettepanekuga ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete võtmisel järgitakse assotsieerimislepingu artiklis 2 sätestatud kohustust, mille kohaselt on lepingu oluliseks osaks suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse, piiride puutumatus ja sõltumatus põhimõtete austamise edendamine. Samamoodi on nende kaubanduse liberaliseerimise meetmete võtmise tingimuseks samade artiklis 2 sätestatud aluspõhimõtete järgimine, sealhulgas selliste põhimõtete järgimine, mille kohaselt on demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste ning õigusriigi põhimõtte austamine kõnealuse lepingu oluline osa.

Lisaks on käesolevas ettepanekus sisalduvate kaubanduse liberaliseerimise meetmete eesmärk kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1 tagada, et liidu ühist kaubanduspoliitikat viiakse ellu kooskõlas ELi lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välisgevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

Ettepaneku kohaselt kohaldatakse korrapärasel seirel põhinevaid kiirendatud kaitsemeetmeid, mis võimaldavad tollimaksud vajaduse korral taaskehtestada.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Need kaubanduse liberaliseerimise meetmed oleksid kooskõlas assotsieerimislepingu rakendamise ja eelkõige põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna loomist käsitleva IV jaotisega, milles on sätestatud, et lepinguosalisel loovad järk-järgult vabakaubanduspiirkonna maksimaalselt kümneaastase üleminekuperioodi jooksul alates kõnealuse lepingu jõustumisest.

Lisaks on määrus (EL) 2022/870 näidanud, et EL on seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu kindlalt pühendunud Ukraina majanduslikule toetamisele rahvusvahelise kaubanduse kaudu. Kaubanduse liberaliseerimise meetmete uuendamine on selle poliitika loogiline jätk, kuna sõjaline agressioon ja Ukraina majandusraskused jätkuvad.

Lisaks taotles Ukraina 2021. aastal, et alustataks assotsieerimislepingu artikli 29 lõike 4 kohast läbivaatamist, selleks et kaaluda Ukraina ja liidu vaheliste tollimaksude kaotamise kiirendamist ja laiendamist. Läbirääkimised on praegu peatatud.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16).

Sellest hoolimata kiideti 3. veebruaril 2023 toimunud ELi ja Ukraina tippkohtumisel heaks läbivaadatud prioriteetne tegevuskava põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu tõhusamaks rakendamiseks aastatel 2023–2024. See hõlmab näiteks Ukraina kohustust võtta 2023. aasta esimeses kvartalis vastu kodulinnuliha hügieeni ja kvaliteeti käsitlevad õigusaktid, mis võimaldavad teha kokkulepitud muudatusi ekspordisertifikaadis teatava kodulinnuliha ekspordimiseks ELis Ukrainasse.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Euroopa Liit on teravalt hukka mõistnud Venemaa agressiooni Ukraina vastu ja astunud ennenägematuid samme Ukraina toetamiseks selles eriolukorras, alates finantsabist, sealhulgas makromajanduslikust finantsabist erakorralisteks meetmeteks ja ülesehitustöödeks, sõjavarustuse tarnimisest ning Venemaa ja Valgevene vastu ulatuslike sanktsioonide kehtestamisest kuni assotsieerimislepingu kohase koostöö hoogustamiseni. Lisaks anti Ukrainale 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatus. Kavandatav määrus oleks seega kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõikest 3 tuleneva liidu kohustusega tagada kooskõla liidu välistegevuse eri valdkondade vahel ning ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1, milles on sätestatud, et ühist kaubanduspoliitikat viiakse ellu kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõige 2.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ühine kaubanduspoliitika kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt liidu ainupädevusse. Seetõttu subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on vajalik selleks, et rakendada ühist kaubanduspoliitikat ja saavutada eesmärk toetada Ukrainat tema praeguses raskes olukorras majanduslikult, seda ka liiduga kauplemise valdkonnas.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 2, milles nähakse ette ühise kaubanduspoliitika meetmed.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Selleks et kaubanduse liberaliseerimise meetmeid saaks kohaldada Ukraina suhtes ka pärast määruse (EL) 2022/870 kehtivusaja lõppemist 5. juunil 2023, on oluline, et määrus jõustuks 6. juunil 2023. Võttes arvesse seda vajadust ja asjaolu, et käesolev ettepanek on sellest tulenevalt kiireloomuline, mõjuhindangut ei tehtud. Assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevaid sätteid on siiski analüüsitud 2007. aastal kaubanduse peadirektoraadi tellitud jätkusuutlikkuse mõjuhindangus, mille tulemusi kasutati põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna läbirääkimiste protsessis. Uuring kinnitas, et kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevate sätete rakendamine avaldaks positiivset majanduslikku mõju nii ELile kui ka Ukrainale.

Lisaks jälgitakse korrapäraselt määruse (EL) 2022/870 kohaseid impordivooge ja antakse nende kohta aru. Kui seire käigus selgub, et import avaldab ELi turule kahjulikku mõju, tehakse ettepanek muuta kaitsemeetmed toimivamaks.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Need meetmed järgivad samu põhimõtteid, mis on sätestatud ELi ja Ukraina vahelises assotsieerimislepingus. Täpsemalt on Ukrainaga sõlmitud assotsieerimislepingu artiklis 2 sätestatud, et nimetatud lepingu oluliseks osaks on demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning õigusriigi põhimõtte järgimine.

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed oleksid kooskõlas ka Euroopa põhiõiguste hartaga.

4. MÕJU EELARVELE

Tuginedes hinnangule, mis põhineb kavandatava määrusega hõlmatud toodete impordimahtudel, mis ületavad Ukrainast pärit toodete tollimaksuvaba kvooti 2021. aastal, kaotaks Euroopa Liit aastas 33,4 miljonit eurot tollitulu. Pärast Ukrainast pärit teatavate rauast või legeerimata terasest või muust legeerterasest kuumvaltsitud lehttoodete impordi suhtes kehtestatud dumpinguvastaste meetmete lõpetamist [lisada joonealune märkus pärast avaldamist] on ainus Ukrainaga seotud kaubanduse kaitsemeede teatavate rauast või terasest õmblusteta torude impordi suhtes kehtestatud dumpinguvastane tollimaks, mida ei ole kogutud vastavalt määruse (EL) 2022/870 artikli 1 lõikele 2. See tollimaks kaotab kehtivuse 3. oktoobril 2023, kui komisjonile ei esitata piisavalt tõendeid selle kohta, et meetmete aegumine tooks tõenäoliselt kaasa dumpingu ja kahju jätkumise või kordumise. Kui teatavate rauast või terasest õmblusteta torude suhtes kehtestatud meetmeid pärast seda kuupäeva pikendatakse, oleks Ukrainast pärit impordi 2020. ja 2021. aasta taseme põhjal hinnanguline maksimaalne dumpinguvastaste tollimaksude kadu väiksem kui 15 miljonit eurot aastas. Hinnanguline kogusumma on seega 48,4 miljonit eurot⁴ ja seepärast on mõju ELi omavahenditele väga piiratud.

⁴ Hinnanguliselt ületatakse tariifikvoote summas 44,5 miljonit eurot ja 20 miljonit eurot dumpinguvastaste tollimaksude puhul. Käesoleva määruse tõttu traditsioonilistest omavahenditest saamata jääv tulu kõnealusel ajavahemikul on seega hinnanguliselt 64,5 miljonit eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) x 0,75 = 48,4 miljonit eurot.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

ELi ja Ukraina kahepoolse kaubavahetuse arengut käsitlevate aruannetega saab tutvuda veebis selleks ettenähtud Euroopa Komisjoni veebisaitidel. Määruse mõju jälgitakse korrapäraselt iga kahe kuu tagant, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta, hindade kohta liidu turul ja tootmise kohta liidus, mille suhtes kohaldatakse kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ukrainas aset leidva hädaolukorra valguses on meetme eesmärk suurendada kogu Ukrainast pärit impordi kaubavoogu, peatades kõik Ukraina toodete suhtes kohaldatavad kehtivad tollitariifid ja imporditollimaksud. Kaubanduse liberaliseerimise meetmed kehtestatakse kõikidelt toodetelt imporditollimaksude täieliku peatamise kujul.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹,

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Ukraina suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping² (edaspidi „assotsieerimisleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega 2014/668/EL³ on assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat IV jaotist ajutiselt kohaldatud alates 1. jaanuarist 2016⁴ ning assotsieerimisleping jõustus 1. septembril 2017 pärast selle ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt.
- (2) Assotsieerimislepingus väljendatakse assotsieerimislepingu osaliste (edaspidi „lepinguosalised“) soovi tugevdada ja laiendada suhteid ambitsioonikal ja innovaatilisel viisil, hõlbustada järkjärgulist majanduslikku integratsiooni ja selle saavutamist ning teha seda kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis tulenevad lepinguosaliste liikmesusest Maailma Kaubandusorganisatsioonis.
- (3) Assotsieerimislepingu artikliga 25 on ette nähtud lepinguosaliste vahelise vabakaubanduspiirkonna järkjärguline loomine kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikliga. Selleks on assotsieerimislepingu

¹ Euroopa Parlamendi (...) seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu (...) otsus.

² ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

³ Nõukogu 23. juuni 2014. aasta otsus 2014/668/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta selle III jaotise (välja arvatud sätted teise lepinguosalise territooriumil seaduslikult töötavate kolmandate riikide kodanike kohtlemise kohta) ning IV, V, VI ja VII jaotise ning seotud lisade ja protokollide osas (ELT L 278, 20.9.2014, lk 1).

⁴ Nõukogu 23. juuni 2014. aasta otsus 2014/668/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta selle III jaotise (välja arvatud sätted teise lepinguosalise territooriumil seaduslikult töötavate kolmandate riikide kodanike kohtlemise kohta) ning IV, V, VI ja VII jaotise ning seotud lisade ja protokollide osas (ELT L 278, 20.9.2014, lk 1).

artiklis 29 sätestatud tollimaksude järkjärguline kaotamine vastavalt selles sisalduvatele ajakavadele, samuti on ette nähtud võimalus tollimaksude kaotamise kiirendamiseks ja ulatuse laiendamiseks. Assotsieerimislepingu artiklis 48 on sätestatud, et enne dumpinguvastaste meetmete kohaldamist lepinguosaliste vahel tuleb arvesse võtta avalikku huvi.

- (4) 24. veebruaril 2022 alanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõjal Ukraina vastu on olnud sügavalt negatiivne mõju Ukraina suutlikkusele kaubelda ülejäänud maailmaga, seda nii tootmisvõimsuse hävimise tõttu kui ka seetõttu, et märkimisväärset osa transpordivahenditest ei ole võimalik kasutada, nt Mustale merele juurdepääsu piirangute ja ebakindluse tõttu. Sellistel erandlikel asjaoludel ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivse majandusliku mõju leevendamiseks tuleb kiirendada tihedamate majandussuhete arendamist liidu ja Ukraina vahel, et jätkata Ukraina ametiasutuste ja elanikkonna toetamist. Seepärast on vajalik ja asjakohane jätkata kaubavoogude stimuleerimist ja anda kaubanduse liberaliseerimise meetmete vormis soodustusi kõigile toodetele, mis on kooskõlas tollimaksude kaotamise kiirendamisega liidu ja Ukraina vahelises kaubanduses.
- (5) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 21 lõike 3 kohaselt peab liit tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel. Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 207 lõike 1 kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat ellu viia kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/870⁵ kaotab kehtivuse 5. juunil 2023.
- (7) Käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed peaksid olema järgmisel kujul: i) puu- ja köögivilja suhtes piiril kehtivate hindade süsteemi kohaldamise peatamine; ii) tariifikvootide ja imporditollimaksude peatamine; iii) erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1036⁶ artikli 14 lõike 1 esimesest lõigust ei tohiks käesoleva määruse kohaldamise ajal Ukrainast pärit impordi suhtes kehtestatud dumpinguvastaseid tollimakse ühelgi ajahetkel sisse nõuda, sealhulgas pärast käesoleva määruse kehtivuse lõppemist, ning iv) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/478⁷ kohaldamise ajutine peatamine. Nende meetmete kaudu annab liit Ukrainale ja mõjutatud ettevõtjatele ajutiselt asjakohast majanduslikku ja rahalist toetust.
- (8) Pettuste ja kelmuste vältimiseks peaks Ukraina käesoleva määrusega kehtestatud sooduskorra kasutamiseks järgima kõiki assotsieerimislepingu kohaste soodustuste saamise asjaomaseid tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning Ukraina peaks tegema liiduga tõhusat halduskoostööd, nagu on sätestatud assotsieerimislepingus.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/870, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 152, 3.6.2022, lk 103).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1036 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed (ELT L 176, 30.6.2016, lk 21).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16).

- (9) Ukraina peaks hoiduma uute tollimaksude või samavääarse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samavääarse toimega meetmete kehtestamisest, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute kehtestamisest liiduga kauplemisele, välja arvatud juhul, kui see on Venemaa sõjalise agressiooni kontekstis selgelt põhjendatud. Kui Ukraina neid tingimusi ei täida, peaks komisjonil olema õigus käesoleva määrusega kehtestatud sooduskord ajutiselt täielikult või osaliselt peatada.
- (10) Assotsieerimislepingu artiklis 2 on sätestatud, et assotsieerimislepingu oluliseks osaks on muu hulgas demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse, piiride puutumatus ja sõltumatus põhimõtete austamise edendamine ning massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite leviku vastu võitlemine. Lisaks on assotsieerimislepingu artiklis 3 märgitud, et lepinguosaliste suhete tihendamisel on keskne roll õigusriigil, heal valitsemistaval, korruptsiooni- ning rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi eri vormide vastasel võitlusel, kestliku arengu edendamisel ja tõhusal mitmepoolsusel. Nagu muude liidu sõlmitud assotsieerimislepingute puhul on asjakohane näha ette võimalus peatada ajutiselt käesoleva määrusega kehtestatud sooduskord, kui Ukraina ei järgi assotsieerimislepingu üldpõhimõtteid.
- (11) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused artikli 1 lõike 1 punktides a ja b sätestatud sooduskorra ajutiseks peatamiseks, kui sooduskorra kohaldamise tingimusi enam ei täideta. Need volitused tuleks anda ka kaitsemeetmete kehtestamiseks juhtudel, kui käesoleva määruse kohasel impordil on liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turgudele kahjulik mõju. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁸.
- (12) Tuginedes sellele, et komisjon hindab kolme kuu jooksul korrapärase seire alusel käesoleva määruse mõju, ning liikmesriigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral või komisjoni omal algatusel tuleb ette näha võimalus taaskehtestada tollimaksud, mida tavaolukorras kohaldatakse assotsieerimislepingu alusel käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete impordi suhtes, millel on kahjulik mõju liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule.
- (13) Komisjoni iga-aastane aruanne assotsieerimislepingu oluliseks osaks oleva põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peaks sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele.
- (14) Võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastasesst agressioonisõjast tingitud olukorra kiireloomulisust, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, ELi toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (15) Pidades silmas, et Ukraina majanduslik olukord nõuab viivitamatut tegutsemist ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/870 kehtivusaeg lõppeb 5. juunil 2023, peaks käesolev määrus jõustuma 6. juunil 2023,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

1. Kehtestatakse järgmine sooduskord:
 - (a) sisenemishindade süsteemi kohaldamine peatatakse nende toodete puhul, mille suhtes seda süsteemi kohaldatakse vastavalt assotsieerimislepingu I-A lisale. Nende toodete impordi suhtes ei kohaldata tollimakse;
 - (b) kõik assotsieerimislepingu I-A lisas kehtestatud tariifikvoodid peatatakse ja nende kvootidega hõlmatud tooteid lubatakse Ukrainast liitu importida tollimaksuvabalt.
2. Erandina määruse (EL) 2016/1036 artikli 14 lõike 1 esimesest lõigust ei nõuta käesoleva määruse kohaldamise ajal Ukrainast pärit impordi suhtes kehtestatud dumpinguvastaseid tollimakse sisse ühelgi ajahetkel, sealhulgas pärast käesoleva määruse kehtivusaja lõppemist.
3. Määruse (EL) 2015/478 kohaldamine Ukrainast pärit impordi suhtes peatatakse ajutiselt.

Artikkel 2

Sooduskorra saamise tingimused

Artikli 1 lõike 1 punktides a ja b sätestatud sooduskorra suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- (a) toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi järgitakse vastavalt assotsieerimislepingus sätestatule;
- (b) Ukraina hoidub uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute, sealhulgas diskrimineerivate sisemiste haldusmeetmete kehtestamisest liiduga kauplemisele, välja arvatud juhul, kui see on sõjaolukorras selgelt põhjendatud, ning
- (c) Ukraina austab demokraatia põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi, järgib õigusriigi põhimõtet ning teeb jätkuvaid ja kestvaid jõupingutusi võitluses korruptsiooni ja ebaseadusliku tegevuse vastu, nagu on sätestatud assotsieerimislepingu artiklites 2, 3 ja 22.

Artikkel 3

Ajutine peatamine

1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid selle kohta, et Ukraina ei täida artiklis 2 sätestatud tingimusi, võib komisjon artikli 1 lõike 1 punktides a ja b sätestatud

sooduskorra rakendusaktiga täielikult või osaliselt peatada. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Kui liikmesriik esitab komisjonile taotluse sooduskorra peatamiseks põhjusel, et Ukraina ei täida artikli 2 punktis b sätestatud tingimusi, esitab komisjon nelja kuu jooksul pärast taotluse saamist põhjendatud arvamuse selle kohta, kas väide tingimuste täitmata jätmise kohta Ukraina poolt on põhjendatud. Kui komisjon leiab, et väide on põhjendatud, algatab ta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud menetluse.

Artikkel 4

Kiirendatud kaitsemeede

1. Kui Ukrainast pärit toodet imporditakse tingimustel, millel on kahjulik mõju liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule, võib komisjon rakendusaktiga igal ajal taaskehtestada kõnealuse toote impordi suhtes assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavad tollimaksud. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Komisjon jälgib korrapäraselt käesoleva määruse mõju, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta, hindade kohta liidu turul ja tootmise kohta liidus, mille suhtes kohaldatakse artikli 1 lõike 1 punkti b kohaseid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.

Komisjon teavitab liikmesriike korrapärase seire tulemustest iga kahe kuu järel alates käesoleva määruse jõustumisest.

3. Komisjon algatab liidu samasuguse või otseselt konkureerivate toodete turu olukorra hindamise, et taaskehtestada tollimaksud.

Hindamine viiakse lõpule hiljemalt kolme kuu jooksul:

- (a) pärast seda, kui liikmesriik on esitanud lõike 5 kohaselt nõuetekohaselt põhjendatud taotluse, mis sisaldab piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1, või
 - (b) komisjoni enda algatusel, kui ta leiab, et on piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1.
4. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et impordil on liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule kahjulik mõju, ja kavatses taaskehtestada tollimaksud, avaldab ta *Euroopa Liidu Teatajas* teate lõike 1 kohaselt tavaolukorras kohaldatavate tollimaksude taaskehtestamise kohta. Teates esitatakse kiirendatud hindamise peamiste tulemuste kokkuvõte ja märgitakse tähtaeg, mille jooksul võivad huvitatud isikud esitada kirjalikult oma seisukohad. Tähtaeg ei tohi ületada 10 päeva alates teate avaldamise kuupäevast.
 5. Kui komisjon hindab, kas lõike 1 kohaselt tuleks kohaldada meetmeid, võtab ta arvesse kõiki asjakohaseid turusuundumusi, sealhulgas asjaomase impordi mõju olukorrale liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turul. Hindamisel võetakse arvesse järgmisi tegureid:
 - (a) Ukrainast asjaomase toote impordi suurenemise määr ja maht absoluut- ja suhtarvudes;

- (b) asjaomase impordi mõju ELi tootmisele ja hindadele, võttes samal ajal arvesse teistest riikidest lähtuva impordi arengut.

See loetelu ei ole ammendav ja arvesse võib võtta ka muid asjakohaseid tegureid.

6. Assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavad tollimaksud võib taaskehtestada seniks, kuni see on vajalik liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule avalduva kahjuliku mõju kõrvaldamiseks.
7. Kui erandlikud asjaolud nõuavad viivitamatut tegutsemist, võib komisjon võtta vajalikke ennetusmeetmeid ilma lõikes 4 sätestatud menetlust järgimata, olles teavitanud määruse (EL) 2015/478 artikli 3 lõike 1 kohaselt loodud kaitsemeetmete komiteed.

Artikkel 5

Komiteemenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013⁹ artikli 285 lõike 1 alusel loodud tolliseadustiku komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni määruse (EL) nr 2015/478 artikli 3 lõike 1 alusel loodud kaitsemeetmete komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
3. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 6

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise hindamine

Komisjoni iga-aastane aruanne põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peab sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesolevas määruses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele ning, kui see on asjakohane, hinnangut nende meetmete sotsiaalsele mõjule Ukrainas ja liidus. Teave artikli 1 lõike 1 punkti b kohaste toodete impordi kohta tehakse igal kuul kättesaadavaks komisjoni veebisaidil.

Artikkel 7

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub 6. juunil 2023.

Käesolevat määrust kohaldatakse kuni 5. juunini 2024.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

**FINANTSSELGITUS ETTEPANEKUTE KOHTA, MILLE MÕJU EELARVELE
PIIRDUB AINULT TULUDE POOLEGA**

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Ukraina toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu alusel.

2. EELARVEREAD

Peatükk 12, artikkel 120.

Aastaks 2023 eelarvestatud summa: **21 590 300 000** eurot

3. FINANTSMÕJU

Ettepanekul puudub finantsmõju

Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele. Mõju on järgmine:

Eelarverida	Tulud	Ajavahemik: osa aastast 2023 – osa aastast 2024* (miljonites eurodes üks koht pärast koma)
Artikkel 120, peatükk 12 ¹⁰	<i>Mõju omavahenditele</i>	48,4
Kokku		

* Üheaastane ajavahemik alates määruse jõustumisest

Arvutused põhinevad kavandatud määrusega hõlmatud toodete 2021. aasta impordimahul, mis ületab iga-aastast tollimaksuvaba kvooti (st 40 tariifikvooti), ja hinnangulisel dumpinguvastasel tollimaksul.

Eespool esitatud arvutuste põhjal on käesolevast otsusest tingitud traditsioonilistest omavahenditest saamata jääv tulu kõnealusel ajavahemikul hinnanguliselt 64,5 miljonit eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) x 0,75 = 48,4 miljonit eurot.

¹⁰ Traditsiooniliste omavahendite (põllumajandussaaduste tollimaksud, suhkru- ja tollimaksud) korral tuleb märkida netosumma, st brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Selleks et vältida pettust, peaks kavandatava määrusega kehtestatavate kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Ukraina järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolu eeskirju ja nendega seotud menetlusi, ning teeb liiduga tõhusat halduskoostööd, nagu on sätestatud kõnealuses lepingus.